Lieta Nr. 132025215
Lietvedības Nr. 104AA-0094-16/16

S P R I E D U M S

Rīgā 2016.gada 22.janvārī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnese S.Arnola,
tiesneses D.Kalniņa un I.Logina,
rakstveida procesā Rīgā, Abrenes ielā 3 izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu par /pers. B/ iesniegto apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2015.gada 9.septembra spriedumu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

2014.gada 16.septembrī Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldē (turpmāk – VP RRP KKP) tika reģistrēts /pers. B/ iesniegums, kurā viņš norāda, ka 2014.gada 29.martā viņa šķirtā sieva /pers. D/, vadot automobili /TL marka/, valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/ pārbrauca viņa kreisās kājas pēdai, nodarot miesas bojājumus. /pers. B/ iesniegumā lūdza uzsākt kriminālprocesu pret /pers. D/ par tīšu miesas bojājumu nodarīšanu.

2014.gada 17.oktobrī VP RRP KPP Satiksmes noziegumu izmeklēšanas biroja vecākā inspektore M.Rozenberga sastādīja ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokolu Nr.EZ288456, kā arī par ceļu satiksmes negadījuma faktu pēc noziedzīgā nodarījuma pazīmēm, kādas paredzētas Krimināllikuma 260.panta pirmajā daļā, tika uzsākts kriminālprocess krimināllietā Nr.11520079514.

2014.gada 9.decembrī VP RRP KPP Satiksmes noziegumu izmeklēšanas biroja vecākā inspektore M.Rozenberga pieņēma lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu krimināllietā Nr. 11520079514, jo /pers. D/ darbībās nav konstatētas Krimināllikuma 260.panta pirmajā paredzētās noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes.

2014.gada 11.decembrī pieņemts lēmums par administratīvās lietvedības uzsākšanu.

2014.gada 23.decembrī sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols par to, ka 2014.gada 29.martā plkst.17:00 /adrese/ /pers. D/ vadīja transportlīdzekli /TL marka/valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/ un nepārliecinoties par kustības drošību kā rezultātā uzbrauca gājējam /pers. B/, kurš guva miesas bojājumus, pēc kā atstāja negadījuma vietu, pārkāpjot noteikto kārtību. Protokols sastādīts pamatojoties uz VP RRP SNIB lēmumu par kriminālprocesu izbeigšanu.

Ar VP RRP KPP Satiksmes Administratīvo pārkāpumu izskatīšanas biroja 2015.gada 23.janvāra lēmumu /pers. D/ par Latvijas APK 149.^{16}panta piektajā daļā un 149.^{4}panta četrpadsmitajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu sodīta ar naudas sodu EUR 70 apmērā.

Ar VP RRP KPP 2015.gada 6.marta lēmumu Nr.531 (turpmāk – iestādes lēmums) VP RRP KPP Satiksmes Administratīvo pārkāpumu izskatīšanas biroja 2015.gada 23.janvāra lēmums atcelts un administratīvā lietvedība pret /pers. D/ izbeigta.

/pers. B/ pārsūdzēja iestādes lēmumu, iesniedzot sūdzību Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā.

Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2015.gada 9.septembra spriedumu iestādes lēmums atstāts negrozīts, bet /pers. B/ iesniegtā sūdzība noraidīta.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka sākotnēji 2014.gada 17.oktobrī lietā uzsākts kriminālprocess Nr.11520079514 par to, ka 2014.gada 29.martā plkst.17:00 /adrese/ /pers. D/, vadot transportlīdzekli /TL marka/, valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/, uzbrauca gājējam /pers. B/, kurš guva miesas bojājumus.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka 2014.gada 9.decembra lēmumā par kriminālprocesa izbeigšanu krimināllietā Nr. 11520079514 norādīts, ka 2014.gada 13.novembrī ir pieņemts lēmums par /pers. B/ atzīšanu par cietušo un viņš ticis nopratināts kā cietušais kriminālprocesā. Tāpat no minētā lēmuma izriet, ka, pieņemot lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu, ir atcelts lēmums par /pers. B/ atzīšanu par cietušo.

Pirmās instances tiesa norāda, ka minētais lēmums nav pārsūdzēts, līdz ar to /pers. B/ nav spēkā esoša cietušā tiesiskā statusa, kā arī nav pamata uzskatīt, ka tas būtu noteikts Latvijas APK 261.panta kārtībā.

Pirmās instances tiesa secinājusi, ka nav pamata uzskatīt, ka /pers. B/ izskatāmajā administratīvā pārkāpuma lietā būtu ticis atzīts par cietušo. Kriminālprocesā veiktā procesuālā darbība – viņa atzīšana par cietušo konkrētā kriminālprocesa ietvaros pabeigta, atceļot lēmumu par /pers. B/ atzīšanu par cietušo, ko pierāda administratīvā pārkāpuma lietas materiāli, kā arī secinājusi, ka viņš nav ar likumu noteiktais subjekts administratīvā pārkāpuma lietā (skat. Latvijas APK 279. pantu, 288. panta pirmo daļu) un viņam nav ar Latvijas APK 261.panta piekto daļu noteikto tiesību, tai skaitā, pārsūdzēt administratīvā pārkāpuma lietā pieņemto lēmumu.

Pirmās instances tiesa secinājusi, ka sūdzību ir iesniegusi persona, kurai nav tiesību iesniegt sūdzību, kas noteikti ticis konstatēts to iztiesājot, taču, tas nevar kavēt vai liegt nolēmuma taisīšanu tiesiska rezultāta sasniegšanai.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka nav iespējams veikt Latvijas APK 289.^{5}pantā noteiktās procesuālās darbības, tādēļ, ņemot vērā Latvijas APK 289.^{12}panta otrās daļas noteikumus, tiesisku seku sasniegšanai, taisījusi spriedumu, ar kuru sūdzība noraidāma.

Pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas kārtībā pārsūdzēja /pers. B/ (turpmāk – Sūdzības iesniedzējs), iesniedzot sūdzību Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā.

Sūdzības iesniedzējs nepiekrīt pirmās instances tiesas izdarītajam secinājumam, ka viņam nav spēkā esoša cietušā tiesiskā statusa administratīvā pārkāpuma lietā. Norāda, ka atbilstoši Latvijas APK 261.panta otrajai daļai viņa kriminālprocesa laikā izteiktais lūgums atzīt viņu par cietušo paliek spēkā arī vēlākajā administratīvā pārkāpuma lietā, cietušā statuss pēc būtības nezūd un saglabājas turpmākas lietas izskatīšanas gaitā.

Norāda, ka judikatūrā ir nostiprinājusies atziņa, ka ja iestāde (šajā gadījumā - VP RRP KPP SAPIB) nav ar atsevišķu lēmumu (administratīvā pārkāpuma lietā) atzinusi pieteicēju par cietušo, pieteicējs lietā ir uzskatāms par cietušo Latvijas APK 261.panta izpratnē, jo ar administratīvo pārkāpumu pieteicējam ir nodarīts kaitējums, un arī iestāde (šajā gadījumā - VP RRP KPP SAPIB) pieteicējam ir sūtījusi dokumentus administratīvo pārkāpumu lietā (piemēram, 06.03.2015 Lēmumu u.c.), līdz ar ko šāda VP RRP KPP SAPIB rīcība administratīvā pārkāpuma lietā norāda, ka VP RRP KPP SAPIB ieskatā Sūdzības iesniedzējs ir administratīvā pārkāpuma lietas dalībnieks.

Tāpat Sūdzības iesniedzējs nepiekrīt, ka nav pierādījumu tam, ka viņš ir administratīvā pārkāpumā iesaistīta persona.

Sūdzības iesniedzējs uzskata, ka pretēji Latvijas APK 237.panta prasībām nav un nebija iespējama administratīvo pārkāpumu lietas vispusīga, pilnīga un objektīva izskatīšana bez papildus pierādījumu iegūšanas, proti, liecinieku aicināšanas un mobilo telefonu datu izprasīšana, un izvērtēšanas, jo īpaši ņemot vērā, ka 2015.gada 6.marta lēmums pieņemts un spriedums sagatavots, nevis konstatējot, ka negadījuma fakts nav noticis, bet gan norādot, ka pastāv saprātīgas šaubas par negadījuma fakta esamību.

Sūdzības iesniedzējs norāda, ka pirmās instances tiesa ņēmusi vērā to, ka arī pati /pers. D/ ir atzinusi, ka šāds gadījums ir noticis un viņa ir bijusi tā, kas ar automašīnu ir uzbraukusi uz sūdzības iesniedzēja kājas.

Sūdzības iesniedzējs lūdz uzaicināt kā liecinieci /pers. M/, izprasīt no mobilo tālruņu operatora SIA "/Nosaukums/" informāciju par negadījuma vietā iesaistīto personu numuru atrašanās vietu 2014.gada 29.martā, kā arī atcelt iestādes lēmumu.

Rīgas apgabaltiesā 2016.gada 14.janvārī saņemts Sūdzības iesniedzēja iesniegums, kurā atkārtoti lūgts uzaicināt kā liecinieci /pers. M/ un izprasīt datus no mobila tālruņu operatora. Norāda, ka bez minētajiem pierādījumiem nav iespējams vispusīgi, pilnīgi un objektīvi noskaidrot šīs lietas apstākļus.

Izvērtējot pieteikto lūgumu un ievērojot LAPK 289.^{20}panta pirmās daļas nosacījumus, Krimināllietu tiesas kolēģija secina, ka apelācijas sūdzības iesniegšanas kārtība ir ievērota.

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{21}panta nosacījumiem apelācijas sūdzība apgabaltiesā ir izskatāma rakstveida procesā, bet pamats tiesai pēc savas iniciatīvas pieņemt lēmumu par sūdzības izskatīšanu tiesas sēdē nebija objektīvi konstatējams.

Motīvu d a ļ a

Pārbaudījusi lietas materiālus, izvērtējusi pārsūdzētā sprieduma pamatojumu un apelācijas sūdzībā izteiktos argumentus, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzība ir noraidāma, bet pārsūdzētais spriedums atstājams negrozīts.

Izvērtējot pirmās instances tiesas spriedumu, tiesu kolēģija secina, ka atbilstoši Latvijas APK 289.^{13}panta trešās daļas nosacījumiem pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams, līdz ar ko izvērstāks argumentu izklāsts nav nepieciešams.

Tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas izdarītajam secinājumam, ka administratīvā pārkāpuma lietā /pers. B/ nav spēkā esoša cietušā tiesiskā statusa.

Latvijas APK 261.panta otrā daļa nosaka, ka pēc personas izteikta lūguma šo personu par cietušo atzīst institūcija (amatpersona), kura ir tiesīga izskatīt administratīvā pārkāpuma lietu. Lēmumu par personas atzīšanu par cietušo var noformēt arī rezolūcijas veidā.

Ar 2014.gada 9.decembra lēmumu tika izbeigts kriminālprocess Nr.11520079514, kā arī ar minēto lēmumu tika atcelts lēmums par /pers. B/ atzīšanu par cietušo.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka likums neparedz tiesības šādā situācijā, izbeidzot kriminālprocesu, pārsūdzēt lēmumu tikai daļā par cietušā statusa zaudēšanu, nepārsūdzot lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu. Līdz ar to ir pareizi, ka, izbeidzoties kriminālprocesam, cietušā statuss kriminālprocesā tiek zaudēts. Ņemot vērā minēto, kritiku neiztur tiesas izdarītais secinājums, ka lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu vai cietušā statusa zaudēšanu nepārsūdzēšana liecina par cietušā statusa neesamību un/vai neiegūšanu administratīvā pārkāpuma lietā.

Tiesas kolēģija nepiekrīt šādam apgalvojumam, jo ar lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu tiek atcelts lēmums par /pers. B/ atzīšanu par cietušo, līdz ar to /pers. B/ ir zaudējis cietušā statusu.

Konkrētajā gadījumā tika pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu (Sūdzības iesniedzējs zaudē cietušā statusu) un ceļu satiksmes negadījuma materiāli nosūtīti VP RRP KKP Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas birojam. Saskaņā ar Latvijas APK 261.panta otro daļu VP RRP KKP Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas birojs ir institūcija, kura ir tiesīga personu atzīt par cietušo administratīvā pārkāpuma lietā.

2014.gada 11.decembrī tika pieņemts lēmums rezolūcijas veidā par administratīvās lietvedības uzsākšanu. Lietas materiāli nesatur ziņas, ka Sūdzības iesniedzējs būtu lūdzis atzīt viņu par cietušo administratīvā pārkāpuma lietā.

Tiesas kolēģija atzīst par pamatotu pirmās instances tiesas norādīto, ka cietušais savas tiesības īsteno brīvprātīgi un paša izraudzītajā apjomā. Tiesību neizmantošana nekavē administratīvā pārkāpuma lietvedības norisi (Latvijas APK 261.panta septītā daļa), kas norāda uz to, ka tikai pašas personas iniciatīvas rezultātā tā var tikt atzīta par cietušo administratīvā pārkāpuma lietā un iestādei nav jāveic nekādas ar šo personas tiesību izlietojumu saistītas darbības, izņemot likumā noteiktās, atbilstoši Latvijas APK 261.pantā norādītajām un tās nav tulkojamas paplašināti, uz ko norāda Latvijas APK 261.panta tiesību norma kopumā.

Ņemot vērā minēto, tiesas kolēģija norāda, ka sūdzības iesniedzējam piemērotais cietušā statuss kriminālprocesa ietvaros tika atcelts, savukārt, ierosinot administratīvā pārkāpuma lietvedību, sūdzības iesniedzējs nav lūdzis sevi atzīt par cietušo.

Tiesas kolēģija norāda, ka cietušais savas tiesības īsteno brīvprātīgi un paša izraudzītajā apjomā, līdz ar to, saņemot ceļu satiksmes negadījuma materiālus, VP RRP KPP SAPIB nav pienākums uzskatīt, ka sūdzības iesniedzējs būtu uzskatāms par cietušo, pamatojoties uz to, ka kriminālprocesa ietvaros viņš ir ticis atzīts par cietušo, pamatojoties uz viņa izteiktu gribu un piekrišanu.

Tiesas kolēģija nevar pievienoties Sūdzības iesniedzēja argumentam, ka VP RRP KPP SAPIB, nosūtot Sūdzības iesniedzējam iestādes lēmumu un vēstulē atsaucoties uz Latvijas APK 288.pantu, bija Sūdzības iesniedzēju atzinis par cietušo. Lietas materiāli nesatur nekādas dokumentālus pierādījums, ka VP RRP KPP SAPIB būtu pieņēmis lēmumu par Sūdzības iesniedzēja atzīšanu par cietušo administratīvā pārkāpuma lietā. Konkrētajā gadījumā /pers. D/ tikai ierosināta administratīvā lietvedība par administratīvo pārkāpumu izdarīšanu, savukārt, sūdzības iesniedzējs netika iesniedzis lūgumu par viņa atzīšanu par cietušo, līdz ar to VP RRP KPP nebija pienākums Sūdzības iesniedzējam sūtīt iestādes lēmumu.

Tiesas kolēģijas ieskatā tas, ka VP RRP KKP nosūtīja Sūdzības iesniedzējam iestādes lēmumu nenostiprina Sūdzības iesniedzēja tiesības pārsūdzēt iestādes lēmumu.

Tāpat tiesas kolēģija secina, ka pirmās instances tiesa ir nepamatoti pieņēmusi 2015.gada 10.aprīļa lēmumu par administratīvās tiesvedības ierosināšanu lietā. Minētais izriet arī no pirmās instances tiesas sprieduma "…tiesa secina, ka sūdzību ir iesniegusi persona, kurai nav tiesību iesniegt sūdzību, kas noteikti ticis konstatēts to iztiesājot".

Ņemot vērā, ka pirmās instances tiesa bija pieņēmusi sūdzības iesniedzēja sūdzību par iestādes lēmumu izskatīšanai, un konstatējot, ka Sūdzības iesniedzējam nav ar likumu noteiktās tiesības pārsūdzēt administratīvo pārkāpuma lietā pieņemto lēmumu, pirmās instances tiesa ir taisījusi spriedumu, ar kuru noraidījusi sūdzības iesniedzēja sūdzību par iestādes lēmumu.

Ņemot vērā, ka Sūdzības iesniedzējs nav Latvijas APK 261.panta kārtībā atzīts par cietušo administratīvā pārkāpuma lietā, tiesas kolēģija secina, ka Sūdzības iesniedzēja sūdzība ir noraidāma. Ņemot vērā minēto, tiesas kolēģija nevērtē pārējos apelācijas sūdzībā ietvertos argumentus un pieteiktos lūgumus.

Rezolutīvā d a ļ a

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{21}pantu, 289.^{22}pantu, 289.^{12}panta otrās daļas 1.punktu, Krimināllietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2015.gada 9.septembra spriedumu atstāt negrozītu, bet /pers. B/ iesniegto apelācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Spriedums ir pieejams tiesas kancelejā 2016.gada 22.janvārī.

Tiesnese referente	/personiskais paraksts/	S.Arnola
Tiesneses	/personiskais paraksts/	D.Kalniņa
	/personiskais paraksts/	I.Logina